

Työkaluja
keskustelun
ja toiminnan
tueksi

Talous- ja velka-asiat puheeksi ryhmissä

Sisällys

Esipuhe	3
Työkalupakin rakenne ja ohjeita ryhmiin	5
Työntekijän orientaatio	6
Ryhmään osallistujan orientaatio	6
1.Aloituis ja rahatarina	7
1.1.Rahatarina	8
2.Raha ilmiönä	10
2.1.Välttämätön, tarpeellinen vai turha?	11
2.2.Miten meihin vaikutetaan?	12
2.3.Lainalaskuri	13
2.4.Kotitehtävä 1: Budjetointivälineisiin tutustuminen ja oman taloustilanteen selvittäminen.....	14
2.5.Kotitehtävä 2: Kysymykset asiantuntijavieralle .	15
3.Apua velkakysymyksiin	16
3.1.Kotitehtävän läpikäynti	18
3.2.Selviydy veloistasi videot.....	19
3.3.Aikajänne.....	20
3.4.Aarrekartta	22
3.5.Kotitehtävä: Menoarvio.....	23

4.Talous hallintaan	24
4.1.Kotitehtävän läpikäynti ja budjettilaskuri.....	25
4.2.Riittääkö rahat?	26
4.3.Verkostokartta (Ecomap sovellettuna raha-asioiden käsittelyyn)	27
4.4.Halvat hovit ja arjen säästövinkit.....	29
4.5.Ostoskatsaus.....	30
4.6.Arjen pienet menot	31
4.7.Ruoan suunnittelu viimeiselle kerralle	32
4.8.Kotitehtävä: Budjetin seuraaminen	33
5.Katse tulevaan ja palautekeskustelu	34
5.1.Kotitehtävän läpikäynti	35
5.2.Tulevaisuuden muistelu.....	36
5.3.Mistä apua tulevaisuudessa?.....	37
5.4.Palautekeskustelu tai -kysely.....	38
Lue lisää aiheesta	39

Esipuhe

Tämän työkalupakin lähtökohtana ovat olleet sosiaalialan ammattilaisten toiveet taloussosiaalityössä helposti hyödynnettävissä olevista työkaluista asiakkaiden kanssa, joilla on talous- ja velkaongelmia. Sosiaalialan käytännön työssä toimivat ammattilaiset ovat myös olleet mukana kehittämässä ja kommentoimassa työkalupakkiin koottuja välineitä. Työkalupakki on tuotettu TASOS-, TASKU- ja AIKUMETOD-hankkeiden sekä Takuusäätiön yhteistyönä.

Talous- ja velkaongelmat ovat harvoin yhden päätöksen tai valinnan seurauksia. Sen sijaan ne ovat usein pitkällä aikavälillä kasaantuneiden ongelmien seurausta ja niiden taustalla vaikuttavat tekijät ovat moninaisia. Myös keinot selvittää ovat erilaisia. Työkalupakin tekovaiheessa on pyritty laajentamaan ymmärrystä talous- ja velkaongelmista, niiden synnystä ja taustoista soveltamalla KAIMEr-teoriaa. Se on ruotsalaisten sosiaalityön tutkijoiden Blomin ja Morénin

(2015) kehittämä teoria sosiaalityön vaikutusten selittämiseksi tavalla, joka sisältää kontekstit, toimijat, interventiot, mekanismit sekä tulokset ja vaikutukset. Teorialle keskeistä ovat mekanismit, joita ei voida suoraan havaita, ja joiden aktivoituminen edellyttää tiettyjä olosuhteita. Mekanismin käsitettä voidaan peilata esimerkiksi asiakkaan elämismaailman olosuhteisiin. Talouteen liittyvistä ongelmista puhuminen koetaan usein häpeällisenä ja ongelmia peitellään. Sen vuoksi onkin tärkeää, että asiakkaan ja ammattilaisen välisessä vuorovaikutuksessa raha-asiat otetaan puheeksi ja muutos parempaan nähdään mahdollisena. Puheeksi ottaminen voi toimia mekanismina, joka antaa rohkeutta tarttua vaikeisiin asioihin. Tärkeää on tiedostaa myös yhteiskunnallisten olosuhteiden merkitys, kuten kuluttamista ihannoivan kulttuurin yhteys velkaongelmiin, sekä asiakkaan kokonaistilanne ja sosiaaliset verkostot.

On tärkeää, että raha-asiat otetaan puheeksi ja muutos parempaan nähdään mahdollisena.

Ryhmätyöskentelyn työkalupakista löytyy KAIMEr-teorian osatekijöihin liittyviä menetelmiä. Kontekstiin eli ympäröiviin olosuhteisiin viittaa esimerkiksi rahatarina-menetelmä. Sen avulla voidaan yhdessä pohtia kulutuskäyttäytymiseen ja taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä ja olosuhteita. Yhdessä työskennellen voidaan rohkaista talousasioista puhumiseen.

Toimijat-osatekijään liittyy työkalupakissa esitelty ecomap -verkostotyökalu. Sen avulla voidaan kartoittaa keskeisiä henkilöitä tai tahoja, joilla on vaikutusta yksilön taloudelliseen tilanteeseen joko toivottavaa suuntaa edistäen tai sitä hankaloittaen.

Ryhmätyöskentely, ryhmätoimintaan osallistuminen sekä yksittäiset menetelmät kuvaavat puolestaan KAIMEr-teorian interventiota. Menetelmien avulla pyritään lisäämään vuorovaikutuksellisuutta toimintaan osallistuvien välillä ja vahvistamaan sitä kautta ryhmästä saatavaa vertaistukea. Tavoitteellista työskentelyä edistävien sosiaalisten mekanismien nähdään

KAIMEr-teorian mukaan aktivoituvan vuorovaikutuksessa. Taloushuoliin liittyvä puhumattomuuden kulttuuri voi puolestaan toimia estävänä mekanismina. Puheeksi ottaminen ja rahatarinoiden jakaminen ryhmässä voi toimia mekanismina, joka vahvistaa toiveikkuutta ja auttaa näkemään erilaisia ratkaisuja taloustilanteeseen.

Tässä työkalupakissa esitellyillä menetelmillä ja työskentelytavoilla tarjotaan välineitä raha-asioista puhumiseen, ajatusten jakamiseen sekä ratkaisuihin liittyvän näköalan laajentamiseen. Ryhmätyöskentelyprosessin kautta pyritään aktivoimaan niitä vuorovaikutukseen liittyviä mekanismeja, joiden nähdään edistävän toivottuun tavoitteeseen pääsemistä.

Työkalupakki on syntynyt sosiaalialan työntekijöiden tunnistamasta tarpeesta saada käyttöön valmiita työvälineitä sisältävä kokonaisuus ryhmätoiminnalle. Työkalupakki sisältää menetelmiä, jotka voivat toimia puheeksi ottamisen välineinä, apuna talous- ja velkatilanteiden selvittelyssä

sekä talouden suunnittelun tukena. Työkalupakin toivotaan antavan esimerkkejä ja malleja talousaiheisten ryhmien ohjaamiseen. Ryhmämuotoiseen työskentelyyn valitut menetelmät ovat sellaisia, joita sosiaalialan työntekijät ovat TASOS- ja TASKU-hankkeissa jo kokeilleet. Näiden kokemusten pohjalta niiden käyttöä halutaan suositella muillekin. Talousaiheinen ryhmätyöskentely voidaan sisällyttää esimerkiksi sosiaalisen kuntoutuksen tai kuntouttavan työtoiminnan ryhmiin.

Työkalupakin rakenne ja ohjeita ryhmiin

Työkalupakin teemat ja tehtävät on suunniteltu viidelle tapaamiskerralle. Suunnittelussa on huomioitu ajankäyttöön liittyvät erilaiset tarpeet ja mahdollisuudet. Työkalupakin jokainen osio sisältää kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa. Valintaan vaikuttaa muun muassa se, paljonko tapaamiseen on mahdollista käyttää aikaa. Ensisijainen vaihtoehto sisältää suunnitelman kahden tunnin pituiselle tapaamiselle. Toinen vaihtoehto mahdollistaa esimerkiksi yhteisen ruoanvalmistamisen ja kestoksi on tällöin arvioitu kolmesta neljään tuntia. On hyvä huomioida, ettei ruoanlaitto vie koko aikaa, vaan tukee keskustelua talousasioista.

Suunnitelmat ja ohjeet ovat suuntaa antavia, ja niitä voi käyttää, soveltaa ja vaihtaa omien mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan. Jokaisella tapaamiskerralla korostuu toiminnallinen työskentely.

Monet tehtävät perustuvat henkilökohtaisiin raha-asioihin, joista ryhmään osallistuvan voi olla vaikea puhua. Mikäli keskustelua ei synny, voi keskustelua johdatella yleisemmälle tasolle. Vinkkejä tähän löytyy työkalupakissa olevista linkeistä. Keskustelua voi käydä koko ryhmän kesken tai pienryhmissä, jonka jälkeen keskustelun tulokset kootaan yhteen.

Osaan menetelmistä on sisällytetty myös itsenäisiä tehtäviä, jotka on tarkoitettu tehtäväksi ryhmän kokoontumiskertojen välissä. Tällöin on mahdollista päästä syvemmälle omaan talouteen liittyvässä työskentelyssä. On kuitenkin hyvä varautua siihen, että kaikki ryhmään osallistujat eivät osallistu itsenäisesti tehtävien tekemiseen. Osallistujia voi kannustaa itsenäiseen työskentelyyn. Ryhmäkerran alussa on hyvä varata aikaa kotitehtävien läpikäymiseen yhdessä.

Teemat ryhmän viidelle tapaamiskerralle:

1. [Aloitukset ja rahatarina](#)
2. [Raha ilmiönä](#)
3. [Apua velkakysymyksiin](#)
4. [Talouden hallintaan](#)
5. [Katse tulevaan ja palautekeskustelu](#)

Työntekijän orientaatio

Ennen ryhmää:

- Pohdi omaa suhdettasi rahaan. Ryhmässä myös työntekijän omat arvot ja asenteet tulevat näkyviin. Tunnista rahasuhteesi vahvuudet ja heikkoudet. Pohdi, millaisia ajatuksia tai tunteita rahasta puhuminen saa sinussa aikaan. Tätä omaa rahasuhteypohdintaa ei tarvitse avata ryhmäläisille.
- Tutustu myös yleisiin ryhmän ohjaamisen menetelmiin.

Ryhmän alussa/aikana:

- Sopikaa ryhmän pelisäännöistä: Kenenkään ei ole pakko puhua omista henkilökohtaisista raha-asioistaan, vaan keskusteluun osallistuminen ryhmässä on vapaaehtoista. Ryhmässä kuulluista toisen henkilökohtaisista asioista ei ole myöskään lupa puhua ryhmän ulkopuolisille.
- Sanoita ryhmäläisten kokemuksia yhdistämällä niitä ilmiöihin, raha-asioden hallitsemisen yleiseen vaikeuteen sekä yksilöllisiin vahvuuksiin tai heikkouksiin. Jokainen meistä tarvitsee eri elämänvaiheissa tietoa tai tukea talousasioissa. Esimerkiksi [Takuusäätiön verkkosivuilta](#) saa lisää tietoa talousasioihin liittyvistä ilmiöistä ja taustoista.
- Kannusta ja kehu ryhmäläisiä. Huomaa pienetkin edistymisen askeleet.

Ryhmän jälkeen:

- Tue ryhmäläisiä itsenäiseen asioiden hoitamiseen ja tiedon hakemiseen.
- Varmista, että ryhmäläisillä on tarpeeksi tietoa talous- ja velkaongelmissa auttavista tahoista.

Ryhmään osallistujan orientaatio

Ennen ryhmää:

- Motivaatio ja voimavarat talous- ja velka-asioden käsittelyyn ryhmässä?
- Millaista apua ja tukea omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamiseen raha-asioden hoitamisessa tarvitaan?

Ryhmän alussa/aikana:

- Tietoisuus siitä, miten ryhmässä käsiteltyjä asioita voi soveltaa omassa elämässä. Mistä tarvitsee lisää tietoa? Millaiset välineet sopivat parhaiten itselle?
- Jokainen on itse vastuussa valinnoistaan ja toiminnastaan oman taloutensa hoitamisessa.

Ryhmän jälkeen:

- Ryhmästä on saanut tietoa, välineitä ja ymmärrystä, miten hoitaa raha-asioitaan jatkossa.
- Tieto siitä, mistä jatkossa saa apua omaan tilanteeseensa.

1. Aloitus ja rahatarina

Tavoite

Tutustua omaan rahasuhteeseen, jotta voi tunnistaa omaan rahankäyttöön ja kuluttamiskäyttäytymiseen liittyviä tekijöitä.

Tausta

Suhde rahaan syntyy jo lapsuudessa ja nuoruudessa ja kasvaa aikuisuudessa osaksi meitä. Voimme tutkia omaa rahasuhdettamme, kun tutustumme omaan ajatteluun ja tunnistamme omien arvojen, asenteiden ja kokemusten merkityksen käyttäytymiseemme.

Sisältö

- Ryhmän aloitus: Tutustuminen ja ryhmän pelisäännöistä sopiminen
- Keskustelu ryhmän tavoitteista
- Rahatarinan työstäminen

Tehtävä

- [Rahatarina](#)

Lisätehtävät

- [Rahatarinan työstäminen yhdessä – ryhmäversio](#)
- Ruoanlaitto tai leivonta (vinkkejä [martat.fi](#)-verkkosivulta)

Kotitehtävä

- Oman rahatarinan jatkaminen ja viimeistely kotona

1.1. Rahatarina

Tavoitteena on hahmottaa menneisyyden kautta sitä, miten oma nykyinen suhde rahaan on syntynyt.

Alkuun pääsemiseksi on hyvä miettiä asioita ensin oman kokemuksen ulkopuolelta, esimerkiksi omaa lapsuudenperhettä tai muuta lähipiiriä joko tässä hetkessä tai menneisyydessä. Millaisia erilaisia rahankäytäntötapoja lähipiirissäsi tunnistat? Onko läheisissäsi esimerkiksi säästäväisiä vai tuhlailevia ihmisiä?

Seuraavaksi on aika pohtia omaa henkilökohtaista rahankäyttöä syvällisemmin eri näkökulmista. Onko lähipiirin rahankäytön malleista siirtynyt jotain myös itselle? Entä miten oma rahankäyttö eroaa lähipiirin tavoista? Mitkä kaikki tapahtumat ja kokemukset ovat muokanneet minusta sen, millainen rahankäyttäjä olen tänään?

Pohdi ja kirjaa ylös, millaisia taloudellisia tilanteita sinulla ja/tai perheelläsi on ollut eri aikoina. **Tee tapahtumista aikajana tai muistiinpanoja.**

Voit aloittaa esimerkiksi vanhempiesi taloudellisesta tilanteesta jo ennen syntymääsi, syntymästäsi, lapsuudestasi,

nuoruudestasi tai aikuisuutesi alusta. Jatka tähän päivään saakka.

Henkilökohtaista rahatarinaa tehdessäsi voit hyödyntää alla olevia apukysymyksiä:

- Millainen on ensimmäinen rahaan liittyvä muistosi?
- Milloin käytit ensimmäisen kerran rahaa? Mitä tunteita se sinussa herätti?
- Puhuttiinko lapsuudessasi rahasta? Kuka puhui ja missä tilanteissa?
- Millaisia rahaan liittyviä toiveita sinulla oli lapsuudessa/nuoruudessa? Miten ne ovat toteutuneet?
- Milloin aloit käyttää rahaa itsenäiseen elämään? Kirjaa janalle myös muita kohtia, jolloin taloudellinen tilanteesi on vaihdellut elämäntilanteesi muuttuessa.
- Onko rahatilanteessasi tapahtunut muutoksia parempaan tai huonompaan? Kirjaa janalle ne kohdat, joissa taloudellisessa tilanteessasi on tapahtunut jokin muutos.
- Oletko tehnyt isoja taloudellisia päätöksiä, kuten esimerkiksi ottanut lainaa jonkin ison hankinnan rahoittamiseksi?

Itsearviointi

Katso tekemääsi aikajanaa tai muistiinpanoja. Ympyröi sieltä ne kohdat, jotka ovat vaikuttaneet eniten nykyiseen taloudelliseen tilanteeseesi ja siihen, millaisia rahan liittyviä arvoja, asenteita ja käyttäytymismalleja sinulla on tänä päivänä.

- Pohdi, millaisia valintoja teit ympäröimissäsi kohdissa. Valinnat voivat olla hyviä tai sellaisia, joita jälkikäteen toivot, ettet olisi tehnyt. On hyvä muistaa, että teemme valinnat aina sen hetkisillä tiedoilla ja osaamisella. Tulevaisuutta ei voi ennustaa. On aina helpompi arvioida jälkikäteen, mitä olisi pitänyt tehdä tai jättää tekemättä.
- Millainen vaikutus muilla ihmisillä on ollut eri tilanteissa? Keitä nämä ihmiset ovat?
- Miten kulloinenkin yhteiskunnallinen tilanne on heijastanut eri tilanteissa?
- Millaisia tunteita eri tilanteisiin on liittynyt? Miten nämä tunteet ovat vaikuttaneet käyttäytymiseesi?

Rahatarinassa tärkeintä on kokemuksellisuus. Voit vielä halutessasi kirjoittaa tai piirtää tärkeimmät oivalluksesi tarinamuodossa. Jatka rahatarinan tekemistä tarvittaessa myöhemmin kotona.

Rahatarinan työstäminen yhdessä – ryhmäversio

Jos ryhmäkerralla jää aikaa, yksilöllisen rahatarinan työöstämistä voidaan jatkaa yhteisesti ryhmässä.

Kun jokainen ryhmäläinen on tehnyt oman rahatarinansa, kerrotaan se tai osia siitä toisille jokaisen itse haluamassaan muodossa. Olennaista on vapaa kerronta, missä faktoja tärkeämpää on omat rahan liittyvät havainnot ja kokemukset.

Näiden omien rahatarinoiden jälkeen poimitaan esim. fläppitaululle yhteisiä havaintoja ja kokemuksia, kuten yhteiskunnalliseen kontekstiin liittyviä tekijöitä. Löytyykö rahatarinoista jaettuja kokemuksia esimerkiksi 1990-luvun laman tai keväällä 2020 alkaneen koronapandemian vaikutuksista?

HUOM. Rahatarinan voi tehdä myös pelkästään yhteisenä aikajanaa, jos yksilöllisen rahatarinan pohtiminen tuntuu vaikealta. Tällöin yhteiselle aikajanelle kirjataan ryhmäläisten havaintoja ja kokemuksia siitä, miten raha ja siihen liittyvät ilmiöt ovat näyttäytyneet ryhmäläisten elämässä eri aikoina.

2. Raha ilmiönä

Tavoite

Tunnistaa omat arvot kuluttamisen taustalla ja pohtia, miten markkinointi, ympäristö ja sosiaalinen paine tms. tekijät vaikuttavat kulutusvalintoihimme.

Tausta

- Markkinoinnissa hyödynnetään tietoa ihmisten käyttäytymisestä ja luodaan kuluttajille jatkuvasti uusia tarpeita. Kun ymmärtää omaan käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä paremmin, voi tehdä tietoisia päätöksiä omassa taloudessaan.
- Lue lisää: [Miten meihin vaikutetaan? -artikkeli](#) Takuusäätiön verkkosivulla.

Sisältö

- Edelliseltä kerralta mahdollisesti kotitehtäväksi jääneen Rahatarina-tehtävän läpikäyminen, esim. keskustelu ryhmässä
- Raha ilmiönä

Tehtävät

- [Välttämätön, tarpeellinen vai turha –pelin pelaaminen](#) (joko lautapelinä tai digiversiona)
- Pohdinta ja keskustelu kuluttamisen taustalla olevista arvoista. Esimerkiksi: Miten meidän halutaan kuluttavan? Miten meihin yritetään vaikuttaa?

Lisätehtävät

- [Miten meihin vaikutetaan? -tehtävä](#)
- [Lainalaskuriin tutustuminen](#)
- Ruoanlaitto (vinkkejä [martat.fi](#)-verkkosivulta)

Kotitehtävä

- [1. Budjetointivälineisiin tutustuminen ja oman taloustilanteen selvittäminen](#)
- [2. Mitä haluaisit kysyä asiantuntijalta ensi kerralla?](#)

2.1. Välttämätön, tarpeellinen vai turha?

Kuvakaappaus verkossa olevasta digipelistä, jossa pelikortteja voi siirtää sen mukaan, onko kyseinen asia itselle välttämätön, tarpeellinen vai turha.

Peli löytyy osoitteesta: bit.ly/vttopeli.

Tulostettava pelilauta:

https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2021/02/Pelilauta_uusipainos.pdf

Tulostettavat pelikortit:

https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2021/02/Valttamaton_tarpeellinen_turha_pelikortit.pdf

Peliohjeet:

Peliä voi pelata joko yksin, pareittain tai pienryhmässä.

Osallistujat laittavat korttinsa oman mielipiteensä mukaisesti pelilaudan johonkin kolmesta kategoriasta.

Pelin jälkeen voidaan yhteisesti keskustella valinnoista. Kysymyksiä keskustelun tueksi:

- Millaista oli arvottaa asioita kolmeen eri kategoriaan?
- Mistä oli helpointa luopua eli mitä laitoit turha-kategoriaan?
- Mistä et luopuisi mistään hinnasta eli laitoit välttämätön-kategoriaan?
- Joudutko oikeassa elämässä tekemään tällaisia valintoja eri asioiden kesken?
- Mitä teet, jos rahat eivät riitä kaikkeen välttämättömään?
- Miten ryhmän kesken mielipiteet eroavat eri kategorioiden suhteen?
- Mikä vaikutus markkinoinnilla on siihen, mitä pidämme välttämättömänä?
- Näkyvätkö eettiset tai ekologiset arvot siinä, mitä pidät välttämättömänä ja mitä turhana?

2.2. Miten meihin vaikutetaan?

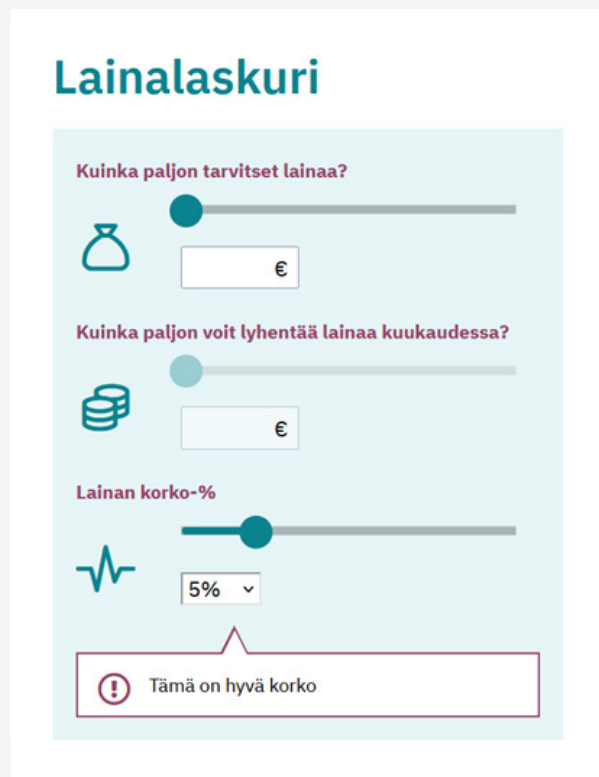
Tehtävän tavoitteena on kehittää kriittistä medialukutaitoa sekä oppia tunnistamaan ja analysoimaan mainosten ja vaikuttajamarkkinoinnin keinoja.

Takuusäätiön verkkosivulta löytyy keskustelun pohjaksi [Miten meihin vaikutetaan? -artikkeli](#). Siinä on konkreettisia esimerkkejä siitä, miten meihin pyritään vaikuttamaan markkinoinnin eri keinoilla.

Ohje

1. Etsi etukäteen ennen ryhmää tai pyydä osallistujia etsimään lehdistä, sosiaalisesta mediasta tai internetistä erilaisia mainoksia. Mainokset voivat olla myös sosiaalisen median vaikuttajien julkaisemia sisältöjä, jotka on tehty kaupallisena yhteistyönä yrityksen kanssa (vaikuttajamarkkinointi).
2. Kiinnittäkää huomiota siihen, millä eri tavoilla mainokset vetoavat tunteisiimme ja houkuttelevat ostamaan mainostetun tuotteen tai palvelun.
3. Keskustelkaa mainoksista ja vaikuttamisesta, esimerkiksi:
 - Millaisia tunteita mainokset herättävät?
 - Miten eri keinoin mainokset pyrkivät vaikuttamaan ostopäätöksiimme?
 - Minkälaisia ongelmia sosiaalisen median vaikuttajamarkkinointiin voi liittyä?
 - Miten internetin kohdennettu mainonta toimii eli miksi omalle ruudulle ilmestyy juuri tiettyjä mainoksia?

2.3. Lainalaskuri

Lainalaskuri

Kuinka paljon tarvitset lainaa?

Kuinka paljon voit lyhentää lainaa kuukaudessa?

Lainan korko-%

Tämä on hyvä korko

Tutustukaa Takuusäätiön verkkosivulla olevaan lainalaskuriin.

Vertailkaa laskurilla, miten lainamäärä, kuukausierän suuruus ja korko vaikuttavat lainan takaisinmaksuaikaan ja kokonaiskustannuksiin.

Voitte myös etsiä internetistä erilaisia luottomainoksia. Etsinnässä voi käyttää apuna esim. Googlessa hakusanaa ”pikavippi”. Onko luoton korko ja muut luottoehdot selkeästi esillä siten, että luoton takaisinmaksettava määrä on helppo hahmottaa?

Keskustelun tueksi Takuusäätiön verkkosivulla artikkeli [Harkitsetko lainan ottamista?](#)

<https://www.takuusaatio.fi/hallitserahojasi/harkitsetko-lainan-ottamista/lainalaskuri/>

2.4. Kotitehtävä 1: Budjetointivälineisiin tutustuminen ja oman taloustilanteen selvittäminen

1. Tutustu erilaisiin budjetointivälineisiin ja pohdi, mikä voisi olla sinulle sopivin väline:
 - Ruutupaperi/vihko
 - Excel-taulukko
 - Takuusäätiön verkkosivulla oleva [budjettilaskuri](#)
 - [Penno.fi](#)
 - Jokin mobiilisovellus, kuten Monefy tai Wallet
2. Selvitä omat tulosi (palkka ja etuudet) sekä säännölliset menosi, kuten:
 - Asuminen (vuokra, sähkö, vesi, vakuutukset)
 - Puhelin, netti
 - Liikkuminen (esim. bussikortti)
3. Ota omat tulo- ja menotiedot/tositteet mukaan seuraavalle ryhmäkerralle.

2.5. Kotitehtävä 2: Kysymykset asiantuntijavieraille

Jos kolmannella ryhmäkerralla on asiantuntijavieras, voidaan siihen valmistautua pyytämällä ryhmäläisiä miettimään etukäteen kysymyksiä.

- Pohdi omaa talous- tai velkatilannettasi nyt ja tulevaisuudessa. Mitä haluaisit kysyä asiantuntijavieraalta?

3. Apua velkakysymyksiin

Tavoite

- Saada apua talous- ja velkavaikkeuksiin ja suunnitella sitä, milloin on oikea aika lähteä järjestelemään velkatilannetta.

Tausta

- Rahavaikkeudet ovat osa elämää, mutta niiden ei tarvitse hallita koko elämää. Rahavaikkeudet eivät määritä kenenkään ihmisarvoa.
- Rahavaikkeudet ovat yleisiä. Erilaisia kulutusluottoja, osamaksuja ja muita lainoja on helposti saatavilla. Niitä markkinoidaan näkyvästi ja tarjotaan ensisijaisena maksukeinona.
- Luotonkäyttöön liittyy aina riski. Esimerkiksi elämäntilanteen muutos voi johtaa rahavaikkeuksiin. Luottoja voi myös vähitellen kertyä liikaa, jolloin rahat eivät enää riitä niiden lyhentämiseen.
- Sopiva velkajärjestely, toimiva maksusuunnitelma tai muu ratkaisu velkaongelmiin määräytyy maksukyvyn mukaan. Maksukyky kertoo, paljonko jää asumisen ja elämisen pakollisten menojen jälkeen rahaa velkojen maksamiseen vai jääkö mitään.
- Myös velkojen kokonaismäärä tulee selvittää.
- Jokaiseen velkatilanteeseen on olemassa ratkaisu, mutta ratkaisun löytäminen voi viedä pitkän ajan.
- Ulosotto voi olla välivaihe matkalla kohti velkajärjestelyä.

Sisältö

- [Kotitehtävien läpikäynti](#)
- Kerätään asiantuntijalle osoitetut etukäteiskysymykset ryhmäläisiltä
- Vierailijan puheenvuoro (Talous- ja velkaneuvonta, ulosottolaitos tms.)
- Varataan tarvittaessa erillinen aika henkilökohtaisten tilanteiden selvittelyyn
- Vaihtoehtona vierailijalle voidaan tutustua velkojen eri järjestelykeinoihin Takuusäätiön videoiden avulla.
- Lopussa pohditaan yhdessä ryhmäkerralla esiin nousseita asioita. Milloin esim. velkojen järjestely on ajankohtaista?

Lisätehtävät

- Ryhmäläiset pohtivat tulevaisuuden raha-asioitaan. Apuna voidaan käyttää [Aikajänne](#)- ja [Aarrekartta](#)-tehtäviä.
- Vierailijalle varatun ajan vuoksi on hyvä valita jokin nopeasti tehtävä ruoka, kuten keitto (vinkkejä martat.fi-verkkosivulta).

Kotitehtävä

- [Menojen kirjaus](#) ja arvauskisa

3.1. Kotitehtävän läpikäynti

Sisällys

1. Mitä hyötyä on velkojen selvittämisestä?.....	4
2. Mikä kaikki on velkaa?	6
3. Sama vai eri velka?	7
4. Näin selvität velat	9
4.1. Kotoa löytyvät tiedot.....	10
4.2. Velkojat ja perintätoimistot.....	11
4.3. Luottotieto	12
4.4. Ulosotto	13
4.5. Kaikki velat eivät löydy ulosoton listalta.....	14
4.6. Verottaja.....	15
4.7. Oikeusrekisterikeskus	15
5. Ratkaisua ei tarvitse löytää yksin.....	16
6. Tarina: velkatilanteen selvittäminen huojensi oloani.....	20
7. Velkalista-lomake	22
8. Tekstimalleja velkatietojen pyytämistä varten.....	24

Käydään läpi, ovatko osallistujat tutustuneet budjetoitvälineisiin sekä selvittäneet omat tulonsa ja menonsa. Keskustellaan, miltä kotitehtävän tekeminen tuntui ja mitä ajatuksia tehtävä herätti.

Tarvittaessa voidaan käyttää aikaa siihen, että ryhmäläiset vielä arvioivat tai selvittävät omia tulojaan ja menojaan, mikäli kaikki eivät ole kotitehtävää tehneet. Jos tarkoista tuloista tai menoista ei ole tietoa/ tositteita, voi niitä myös arvioida yleisemmällä tasolla.

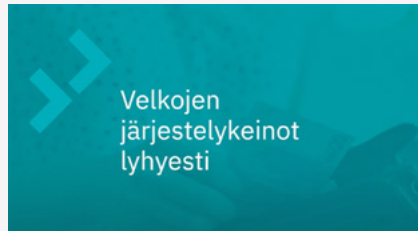
Kirjataan omat tulot ja menot paperille tai budjetoitvälineeseen.

Lopuksi selvitetään myös omaa velkatilannetta: Onko velkaa ja jos on, niin kuinka paljon ja minne? Apuna voi käyttää Takuusäätiön verkkosivulta löytyvää opasta velkojen selvittämiseen.

https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/11/Takuusaatio_velkaopas_final_saavutettava.pdf

3.2. Selviydy veloistasi videot

Jos vierailijaa ei ole, voidaan katsoa yhdessä Takuusäätiön YouTube-kanavalta löytyvät Selviydy veloistasi-videot.

1. Velkojen järjestelykeinot lyhyesti (kesto 4.13)

<https://www.takuusaatio.fi/materiaali/velkojen-jarjestelykeinot-lyhyesti/>

2. Uuden maksusuunnitelman tekeminen laskulle (kesto 3.54)

<https://www.takuusaatio.fi/materiaali/uuden-maksusuunnitelman-tekeminen-laskulle/>

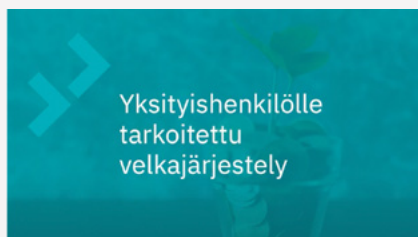
3. Lainojen yhdistäminen järjestelylainalla (kesto 3.08)

<https://www.takuusaatio.fi/materiaali/lainojen-yhdistaminen-jarjestelylainalla/>

4. Velkojen maksaminen ulosoton kautta (kesto 5.06)

<https://www.takuusaatio.fi/materiaali/velkojen-maksaminen-ulosoton-kautta/>

5. Yksityishenkilölle tarkoitettu velkajärjestely (kesto 3.58)

<https://www.takuusaatio.fi/materiaali/yksityishenkilolle-tarkoitettu-velkajarjestely/>

3.3. Aikajänne

Tehtävän tavoitteena on auttaa hahmottamaan pitkän aikavälin taloudellisia tavoitteita sekä osoittaa, että isot ja kaukaisilta tuntuvat tavoitteet lähtevät nykyhetkestä. Isojen tavoitteiden toteuttamista helpottaa niiden pilkkominen pienempiin osatavoitteisiin.

Materiaalit ja välineet

- Valko- tai fläppitaulu ja tusseja ohjaajalle taulukon piirtämistä varten tai kuva esimerkkitaulukosta
- Fläppi- tai A3-paperia ja tusseja osallistujille
- [Pitkän ja lyhyen aikavälin tavoite -kortit](#) tulostettuina ja leikattuina

Ohje

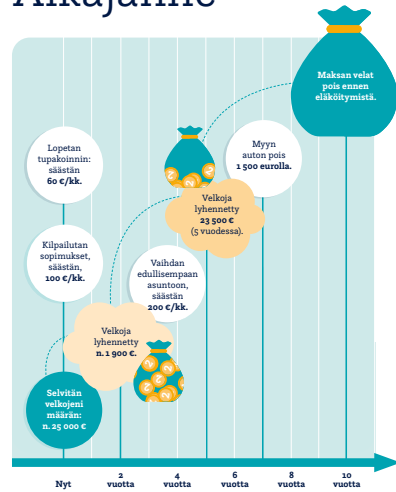
1. Jaa osallistujat ryhmiin. Jaa ryhmille pitkän aikavälin tavoite -kortit ja pyydä ryhmiä valitsemaan yksi tavoite. Jaa ryhmille myös paperia ja tusseja.
2. Pyydä osallistujia selvittämään tavoitteen kustannukset: kokonaisuudessa, vuodessa ja kuukaudessa.
3. Ohjeista ryhmiä pohtimaan, mistä arkisista asioista voisi mahdollisesti säästää. Jaa ryhmille avuksi lyhyen aikavälin

tavoitteet -kortit ja kannusta ryhmiä keksimään itse lisää säästökohteita.

4. Piirrä taulukko tai esittele esimerkkitaulukkoa ryhmäläisille. Ohjeista ryhmiä piirtämään omat taulukot. Taulukon yläosaan 5–10 vuoden päähän kirjataan pitkän aikavälin tavoite ja alaosaan nyt toteutettavat lyhyen aikavälin tavoitteet.
5. Pyydä ryhmiä esittelemään omat taulukkonsa ja keskustelkaa tehtävän tekemisestä esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:
 - Oliko pitkän aikavälin tavoitteen asettaminen helppoa vai vaikeaa? Miksi?
 - Entä heti toteutettavien tavoitteiden?
 - Onko pitkän aikavälin tavoitteeseen helpompi päästä osatavoitteiden asettamisen kautta? Miksi?

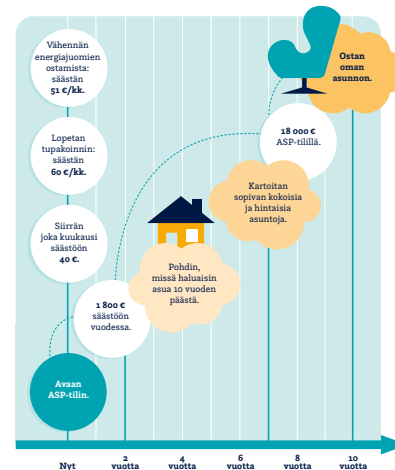

Aikajänne

Takuusäätiö

Aikajänne

Takuusäätiö

Tarvittavat materiaalit ja vinkkejä tehtävän soveltamiseen löydät Takuusäätiön verkkosivulta.

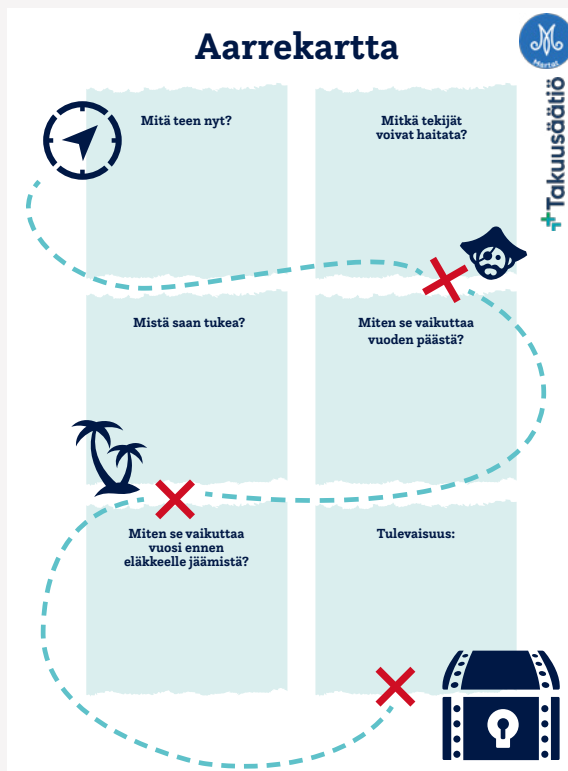
Esimerkkitalukko työkäisille:

https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/aikajanne_yli55-1.pdf

Esimerkkitalukko nuorille:

https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/aikajanne_nuoret-1.pdf

3.4. Aarrekartta

Esimerkkikuva aarrekartasta, jonka avulla voi suunnitella johonkin tulevaisuuden elämäntilanteeseen liittyviä tavoitteita. Esimerkkikuvassa se on eläkeikaan varautuminen. Tulevaisuushorisontti kannattaa valita aina oman elämäntilanteen mukaan.

Tehtävä hahmottaa nykyhetken valintojen vaikutusta tulevaisuuden pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamisessa. Tavoitteena on asettaa tavoite tulevaisuuteen ja ymmärtää tavoitteen toteutumista edistäviä ja estäviä tekijöitä.

Ohje

Tehkää aarrekartta. Jokainen osallistuja miettii oman tulevaisuuden tavoitteensa ja kirjaa sen ylös aarrekarttaan. Miettikää yhdessä tai pareittain, mitä keinoja nykyhetkessä on käytettävissä, jotka vaikuttavat tavoitteen toteutumiseen tulevaisuudessa. Kirjatkaa nämä ylös. Pohtikaa, mitä tavoitetta edistäviä tai estäviä tekijöitä voi olla. Kirjatkaa nämä ylös.

Keskustelkaa, miten nykyhetken asenteilla, teoilla ja valinnoilla voi vaikuttaa siihen, että osa tavoitteista toteutuu jo lähitulevaisuudessa ja ennen lopullista tavoitetta.

<https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2022/03/Aarrekartta.pdf>

3.5. Kotitehtävä: Menoarvio

Jokaisella ryhmäläisellä on jo tiedossaan vähintään arvio omista tuloista ja säännöllisistä menoista. Seuraavaksi on aika tehdä arvio omista arjen menoista.

Arvauskisa

1. Jokainen ryhmäläinen tekee kirjallisen arvauksen, kuinka paljon tulee käyttämään rahaa viikossa erilaisiin ostoksiin.
2. Viikon aikana jokainen säilyttää kuitit ja kirjaa ylös kaikki ostoksensa.
3. Seuraavalla ryhmäkerralla katsotaan, kuinka hyvin menoarvio piti paikkansa. Voidaan myös sopia, että kisan voittanut eli parhaiten omat menonsa arvannut voidaan palkita.

4. Talous hallintaan

Tavoite

- Herättää kiinnostus omien raha-asioiden seuraamiseen ja suunnitteluun eli budjetointiin.

Tausta

Oman talouden hallinnan perusta on se, että tietää omat tulonsa ja menonsa sekä osaa ennakoida ja suunnitella arjen rahankäyttöä.

Sisältö

- [Kotitehtävän läpikäynti](#)
- Budjetin läpikäyminen kotitehtävän pohjalta
- Keskustelua ja pohdintaa rahankäyttöön vaikuttavista tekijöistä

Tehtävät

- [Budjettilaskuri](#)
- [Riittääkö rahat -peli](#)
- [Verkostokartta](#) (ECOMAP sovellettuna raha-asioiden käsittelyyn)

Lisätehtävät

- [Halvat hovit ja arjen säästövinkit](#)
- [Ostokatsaus](#)
- [Arjen pienet menot](#)
- Ruoka tai leivonta (vinkkejä löydät [martat.fi](#)-sivuilta)
- [Ruuan suunnittelu ja budjetointi](#) seuraavaa kertaa varten. Huomioidaan satokausikalenteri.

Kotitehtävä

- [Budjetin seuraaminen ja kirjaaminen](#)

4.1. Kotitehtävän läpikäynti ja budjettilaskuri

1. Tarkistetaan, kuinka hyvin menoarvio osui oikeaan. Keskustellaan siitä, vaikuttiko arvauskisa jollakin tavalla oman rahankäyttöön. Parhaiten arvannut ja menoraamissa pysynyt ryhmäläinen voidaan myös palkita.
2. Keskustellaan menoista ja lajitellaan niitä eri kategorioihin (esim. ruoka, viihde, liikkuminen...)
3. Tutustutaan Takuusäätiön verkkosivulla olevaan budjettilaskuriin. Suunnitellaan sillä seuraavan kuukauden rahankäyttöä.
 - Pakolliset ja säännölliset menot, kuten asuminen ja puhelin.
 - Omaan kulutukseen perustuva arvio muista menoista. Tässä voi käyttää apuna edellisen kotitehtävän avulla saatua tietoa omista menoista.

<https://www.takuusaatio.fi/hallitserahojasi/omien-tulojen-ja-menojen-seuranta/budjettilaskuri/>

4.2. Riittääkö rahat?

Pelin tavoitteena on ymmärtää arjen laskujen ja menojen tärkeysjärjestys ja merkitys oman talouden tasapainossa pysymiselle.

Tarvittavat materiaalit ja vinkkejä tehtävän soveltamiseen löydät Takuusäätiön

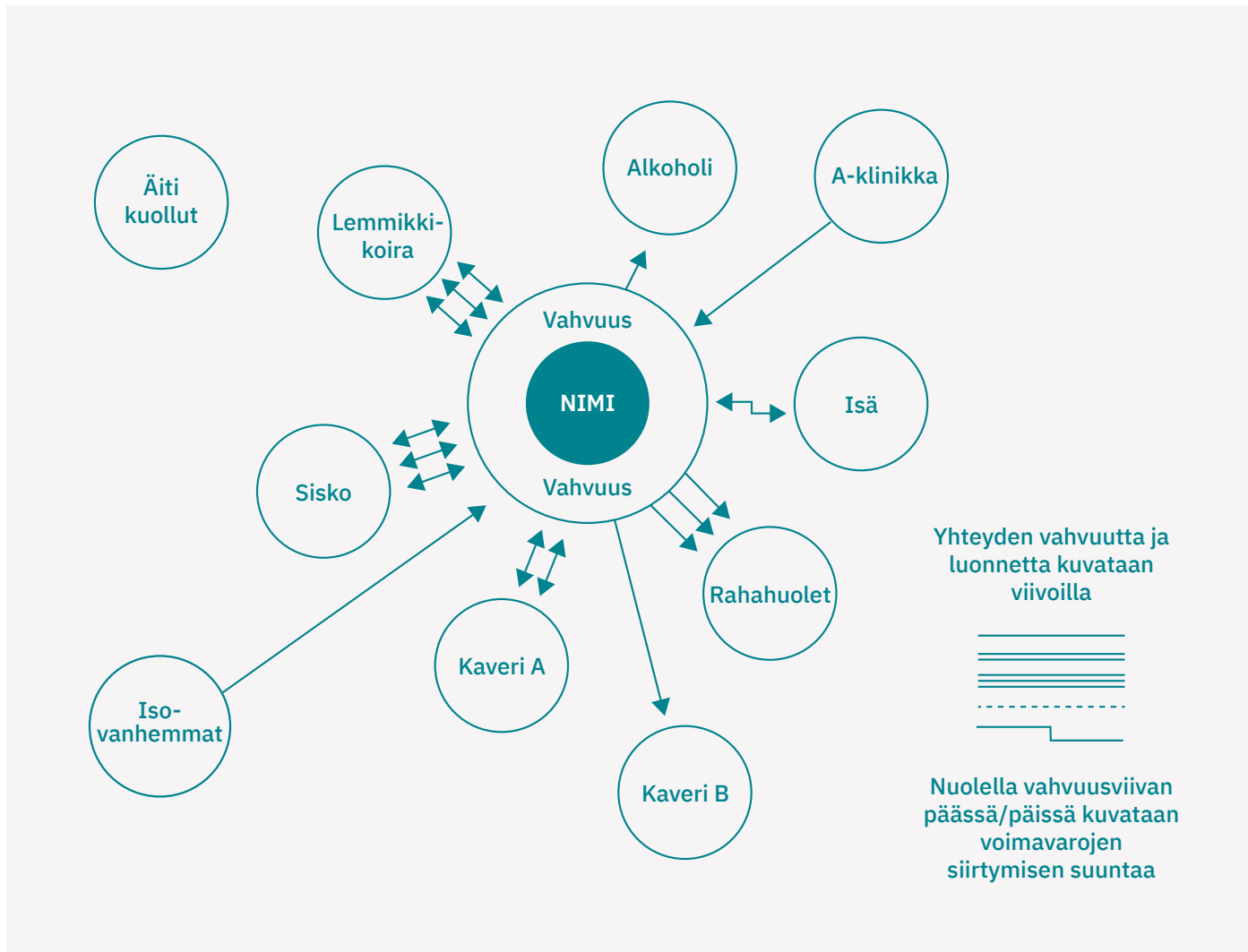
Hallitse rahojasi -verkkosivulta:

<https://www.takuusaatio.fi/hallitserahojasi/hallitse-rahojasi-tyokaluja/riittaako-rahats-lautapeli/>

Pelilauta: https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/riittaakorahats_pelilauta.pdf

Pelikortit: https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/riittaakorahats_pelikortit.pdf

4.3. Verkostokartta (Ecomap sovellettuna raha-asioiden käsittelyyn)

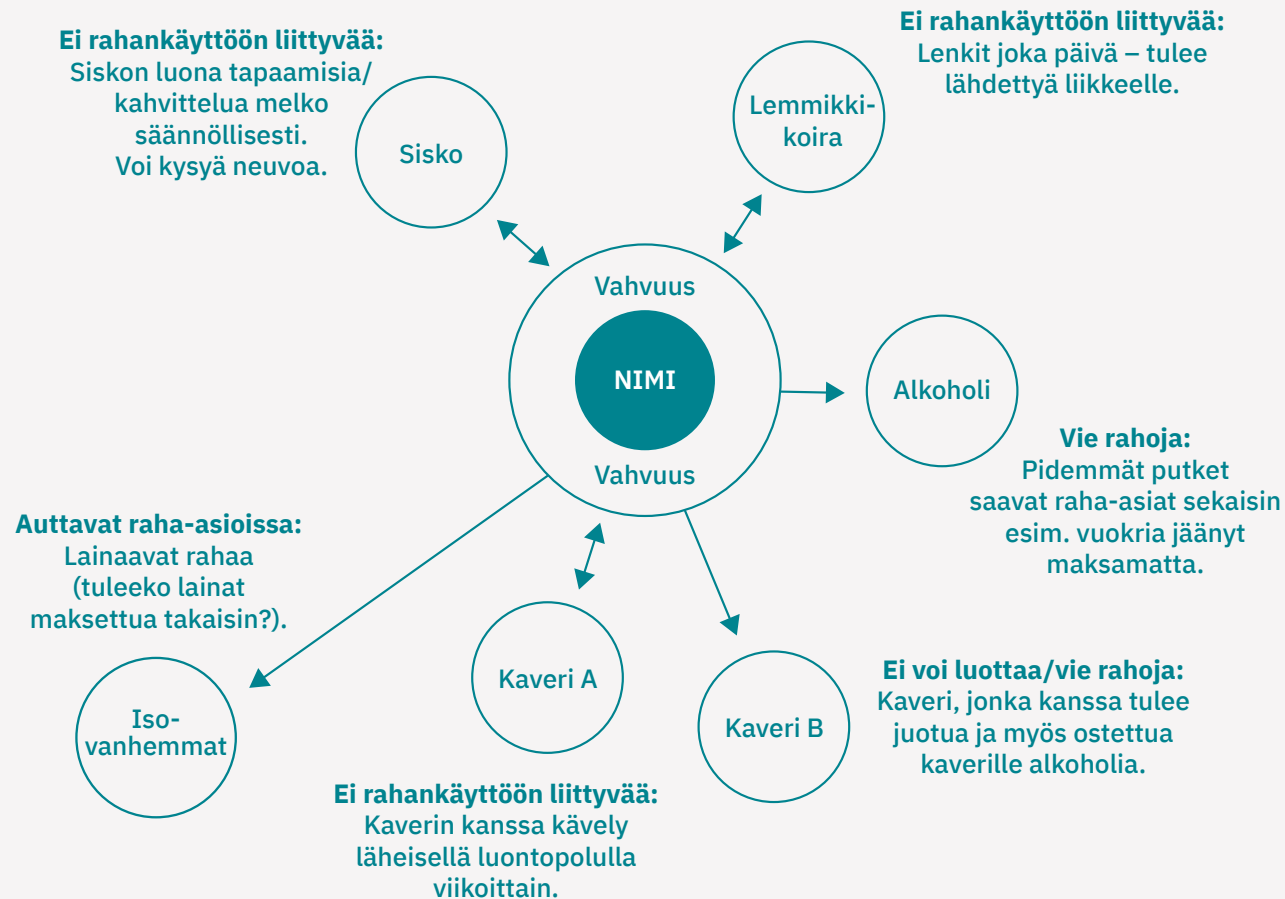
ECOMAP perustuu Bronfenbrennerin ekologiseen systeemiteoriaan. Se huomioi asiakkaan vahvuudet ja verkostot sekä tavoitteisiin pääsyä hankaloittavat tekijät. Sitä voidaan soveltaa myös raha-asioiden käsittelyyn.

Työskentelyn tueksi voi käyttää apukysymyksiä, esim.

- Kenen kanssa voit tehdä asioita, joihin ei liity rahankäyttö/kuluttaminen?
- Kenen kanssa on rahallisesti turvallista olla?
- Keneltä voin saada tai kysyä neuvoja raha-asioissa?
- Kuka voi auttaa raha-asioissa?
- Kehen ei voi raha-asioissa luottaa?
- Kuka/mikä vie rahojasi?

Ecomap sovellettuna raha-asioiden käsittelyyn

4.4. Halvat hovit ja arjen säästövinkit

Pienillä tuloilla pärjääminen on taitolaji, josta voi olla ylpeä. Kaikilla on arjessa käytössä keinoja, joilla voi vaikuttaa omaan talouteen ja hyvinvointiin. Jakamalla omia kokemuksiaan muille, huomaa, millaisia arjen niksejä on jo itse keksinyt. Muilta ryhmäläisiltä voi saada uutta tietoa alueen edullisista tapahtumista ja toiminnasta sekä säästövinkkejä arkeen.

Keskustelkaa, millaisia arjen säästövinkkejä ryhmäläisillä on käytössä. Vinkit voi kirjata fläppitaululle kaikkien nähtäväksi. Ryhmäläiset voivat halutessaan ottaa fläppitaulusta kuvan tai ryhmänvetäjä voi jakaa puhtaaksikirjoitetun tekstin ryhmäläisille seuraavassa tapaamisessa.

Vinkkejä keskustelun virittämiseen:

- Mieti ostoksia yön yli, jotta et tee turhia ostoksia.
- Kilpailuta puhelinoperaattori, vakuutukset ja muut sopimukset.
- Suunnittele raha-asioita eli tee budjetti.
- Mieti, millaisia maksuttomia tai edullisia harrastusmahdollisuuksia tai tapahtumia omalla alueella järjestetään.

4.5. Ostoskatsaus

Tehtävän tavoitteena on tutustua tarkemmin omaan kulutuskäyttäytymiseen ja pohtia sitä, millaisia eri tunteita kuluttaminen herättää.

Pyydä osallistujia pohtimaan viimeaikaisia ostoksiaan. Osallistuja kirjoittaa ostoksensa erillisille lapuille ja sijoittaa ne omasta mielestään sopiviin kohtiin nelikentässä.

1. Mihin ostokseen olen tyytyväinen?
2. Mitä oli pakko ostaa?
3. Mikä maksoi liikaa?
4. Mitä en suunnitellut ostavani (heräteostos)?

Keskustelkaa tehtävän herättämistä ajatuksista ja siitä, millaisia tunteita kuluttamiseen liittyy. Eroavatko tunteet esim. ennen ja jälkeen ostoksen?

4.6. Arjen pienet menot

Arjen pienet menot

Ostos? _____ Hinta (€) _____

Kuinka usein käytät ostokseen rahaa?

x 365 (päivittäin) x 150 (pari-kolme kertaa viikossa) x 52 (kerran viikossa) x 12 (kerran kuukaudessa)

Säästösi vuodessa? _____

Voisin käyttää tämän rahan... _____

Takuusaatio

1. Mieti, jokin usein toistuva pieni ostos. Kirjoita tämä ostos ja sen yksikköhinta ylös.
2. Arvioi, kuinka usein tällainen ostos toistuu ja laske, kuinka paljon ostoksista kertyy yhteensä vuodessa.
3. Paljonko säästäisit vuoden aikana, jos jättäisit tämän ostoksen ostamatta?

<https://www.takuusaatio.fi/wp-content/uploads/2020/12/arjenpienetmenot.pdf>

4.7. Ruoan suunnittelu viimeiselle kerralle

1. Tutustutaan sesonkiajatteluun, joka säästää luonnonvaroja ja kukkaroa sekä satokausikalenteriin:
www.martat.fi/marttakoulu/sesongin-ruoka-aineet
<https://satokausi.fi/ruoka/>
2. Valitaan yhdessä seuraavan kerran ruoka. Apuna voi käyttää Marttojen ruokalistoja:
<https://www.martat.fi/marttakoulu/ruoka/ruokalistat/>
3. Hinta-arvio: Lasketaan tarvittavien ruoka-aineiden määrä ja aterialle tuleva kokonaishinta huomioiden myös ruokailijoiden määrä. Hinnat voi arvioida ruokakaupan verkkosivuja hyödyntäen.

4.8. Kotitehtävä: Budjetin seuraaminen

Oman talouden hallinnan perusta on se, että tietää omat tulonsa ja menonsa. Tuloista vähennetään aina ensin tärkeimmät menot: asuminen, ruoka, lääkkeet, puhelin ja liikkumisen kulut. Näiden menojen jälkeen voi budjetoida rahaa myös muuhun tarpeelliseen kuluttamiseen ja mahdollisuuksien mukaan myös pienen summan säästämiseen puskurirahastoon.

Omaa rahankäyttöä kannattaa seurata vähintään muutama viikko, jotta saa selville, mihin kaikkeen omat rahat kuluvat.

Menojen seuraamisen voi aloittaa esimerkiksi keräämällä kuitit ostoksista talteen ja merkitsemällä ne ylös itselleen sopivalla budjetointivälineellä. Näin saa selville, miten paljon arjessa kuluu rahaa.

Kokeile, pysytkö etukäteen laaditussa budjetissa!

5. Katse tulevaan ja palautekeskustelu

Tavoite

Turvallinen siirtymä itsenäiseen toimintaan.

Tausta

On hyvä varata aikaa keskustelulle, millaisia oivalluksia osallistujat ovat raha-asioihin liittyen saaneet ryhmän aikana ja millaisin ajatuksin he suhtautuvat tulevaan. Toiveikkuuteen ja omaan tekemiseen rohkaiseminen ovat avainasemassa. Lisäksi lopussa on hyvä käydä läpi, mistä apua on jatkossa saatavilla.

Sisältö

- [Kotitehtävän läpikäynti](#)
- Tulevaisuuteen suuntautuminen
- Palautteiden keruu ja ryhmän päätös

Tehtävät

- [Tulevaisuuden muistelu](#)
- [Mistä apua tulevaisuudessa?](#)
- [Palautekeskustelu tai -kysely](#)

Lisätehtävä

- Tehdään edellisellä kerralla suunniteltu ja budjetoitu satokauden lounas

5.1. Kotitehtävän läpikäynti

Käydään yhteisesti keskustellen läpi kotitehtävä eli budjetin seuraaminen:

- Miltä tuntui elää budjetin mukaan?
- Mikä oli helppoa?
- Millaisia esteitä budjetin noudattamisessa tuli?
- Mitä voisi jatkossa tehdä toisin, että budjetointi onnistuisi ja esteet poistuisivat?

5.2. Tulevaisuuden muistelu

1. Kuvitellaan tulevaisuus

- Palataan ensimmäisellä ryhmäkerralla tehtyyn rahatarinaan.
- Jatketaan omaa rahatarinaa sopivan ajanjakson päähän tulevaisuuteen: Millainen oma tilanne on esim. vuoden päästä? Kuvitellaan positiivinen ja realistinen tulevaisuus.

2. Tehty tulevaisuus

- Pohditaan, mitä teit, jotta tulevaisuus oli edellisessä kohdassa kuvitellun kaltainen. Missä tarvitsit toisten apua ja tukea? Keneltä sitä sait?
- Mikä ilahdutti? Onko jokin teko, josta olet erityisen ylpeä (vaikka salaisesti)?
- Mistä olit huolissasi ”siltoin vuosi sitten” tämän tulevaisuutesi suhteen? Mikä sai huolesi vähenemään?

5.3. Mistä apua tulevaisuudessa?

- Verkostokartan avulla voi pohtia, keneltä tulevaisuudessa voi saada tukea raha-asioissa.
- Myös sosiaalisesta mediasta voi etsiä seurattavaksi tilejä ja ryhmiä, joissa puhutaan raha-asioista.
- Viralliset tahot, joista voi saada apua tai neuvoa talous- ja velka-asioissa:
 - [Takuusäätiön neuvontapalvelut](#)
 - [Talous- ja velkaneuvonta](#)
 - [Ulosottolaitos](#)
 - [Talousneuvolat](#)
 - Sosiaalityö
 - [Seurakuntien diakonia](#)
 - [Kela](#)
 - [Ohjaamot](#)
 - Järjestöt
 - Vuokranantajien asumisneuvonta

5.4. Palautekeskustelu tai -kysely

Suunnataan katse tulevaan ja pohditaan, millaisia valmiuksia ryhmä on antanut ja mitä hyötyä niistä on itselle tulevaisuudessa. Keskustellaan ja kirjataan kommentteja ylös esim. fläppitaululle.

Vaihtoehtoisesti palautteen voi kerätä henkilökohtaisesti palautekyselyllä.

Esimerkkejä palautekysymyksistä:

- Mitä hyötyä sait tästä ryhmästä?
- Mitä saamaasi tietoa tai välinettä aiot käyttää jatkossa?
- Jäikö jotain puuttumaan?
- Miten kehittäisit ryhmien sisältöjä?

Lue lisää aiheesta

Blom, B. & Morén, S. (2015). *Teori för socialt arbete* (1. uppl.). Studentlitteratur.

Hawkins, R.L. & Kim, E.J (2011) *The Socio-Economic Empowerment Assessment: Addressing Poverty and Economic Distress in Clients*. Saatavana osoitteessa: <https://wagner.nyu.edu/files/faculty/publications/art3A10.10072Fs10615-011-0335-4.pdf>

Hiilamo, A. & Keski-Säntti, M. & Kääriälä, A. & Hiilamo, H. (2021) *Nuorten aikuisten maksuhäiriömerkinnät – rekisteritutkimus ikäkohorteilla 1987 ja 1997*. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö sr. Itlan tutkimukset 2021:2. Saatavana osoitteessa: <https://bibu.fi/tag/maksuhairiot/>

Kaittila, A. (2017) *Rahakonfliktit ja taloudellinen väkivalta parisuhteissa*. Turun yliopisto. Annales Universitatis Turkuensis C 434. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-6771-1>

Kallio, J. & Hakovirta, M. (2020) *Lapsiperheiden köyhyys & huono-osaisuus*. Tampere: Vastapaino.

Lassander, M. (2020) *Rahaviisuus. Mitä jokaisen tulisi tietää rahasta ja mielen hyvinvoinnista*. Atena Kustannus.

Matthies, A-L. & Turtiainen, K. & Svenlin A-R. (toim.) (2021): *Aikuissoseaalityö Tieto, käytäntö ja vaikuttavuus*. Gaudeamus.

Niukko, K. (2020) *Psykososiaalinen lähestymistapa ja työmenetelmät taloussosiaalityössä*. Laadullinen tapaustutkimus Reeta Wolfsohnin koulutusmateriaaleista. Sosiaalityö. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-tutkielma. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202011256770>

Sherraden, M. S. & Huang, J. (2019) *Financial Social Work*. Saatavana osoitteessa: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199975839.013.923>

Viitasalo, K. (2018) *Äitien pyrkimykset ja toimintamahdollisuuksien valikko: käsitteellinen tutkimus äitien taloudellisista toimintamahdollisuuksista*. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 606. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7340-7>

Zechner, M. & Karjalainen, S. & Viitasalo, K. (toim.) (2019) *Avauksia taloussosiaalityöstä*. Jyväskylän yliopisto. Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7780-1>

JYVÄSKYLÄ

Seinäjoki

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Taloushuolien käsitteleminen ryhmässä vahvistaa asiakkaan toiveikkuutta ja auttaa näkemään erilaisia ratkaisuja taloustilanteeseen.

Tämä työkalupakki sisältää välineitä, jotka rohkaisevat ottamaan raha-asioita puheeksi, auttavat talous- ja velkatilanteiden selvittämisessä sekä tukevat asiakasta ottamaan omat raha-asiat haltuun.